

8. februar 2023

Teknik og Miljø

Team Plan, Holstebro Kommune

Rådhuset

Kirkestræde 11

7500 Holstebro

Holstebro Kommune har januar 2023 indkaldt forslag til en plan for sommerhusudstyknings af Græm Kær i Vester Husby med baggrund i et af nogle lodsejere indsendt forslag til udstykning af 60 sommerhusgrunde.

### ***Naturgenopretning af Græm Kær***

VHGF vil i stedet for sommerhusudstyknings foreslå en naturgenopretning af Græm Kær. Vi er således enige med kommunen, når den i kommuneplan 2017-2029 tilkendegiver, at en naturgenopretning af Græm Kær ud fra en række hensyn vil indebære flere fordele. Naturgenopretning overflødig gør processen med udarbejdelse af kommuneplantillæg.

Med en naturgenopretning vil kommunen tilgodese de hensyn, den er forpligtet til i henhold til den eksisterende planlov: at sikre landskabelige og kulturelle værdier og at sikre og forbedre natur- og miljøforhold. Dette er senest i en forligstekst om den kommende planlov og i regeringsgrundlaget udfoldet med, at det haster med klimasikring gennem udlægning af vandparkeringsområder og med at stoppe det drastiske fald i biodiversitet.

En naturgenopretning af Græm Kær vil genskabe landskabelige og kulturelle værdier, herunder understøtte landskabelige oplevelser for besøgende i Naturnationalpark Husby Klitplantage, og det vil forbedre natur- og miljøforhold for nærliggende Natura 2000 beskyttede områder og tilstødende områder med §3 vegetation. Det vil endvidere være i overensstemmelse med anden lovgivning, herunder vandløbslovgivning og lovgivning om skovbyggelinje.

### ***Klimasikring og øget biodiversitet***

Græm Kær er beliggende opstrøms i forhold til den store del af Vester Husbys 700 sommerhuse. Hele kærrets nordlige og vestlige del modtager vand fra naturarealer med plantage og klitter. Vandet sendes i dag af hensyn til landbrugsdriften i nogle lige grøfteforløb og gennem underjordisk dræning hurtigt videre til det eksisterende sommerhusområde med negative konsekvenser herfor. Disse negative konsekvenser vil blot tage til med fremtidens ekstremvejr. Ved at begrænse dræningen og i stedet for lige grøfteforløb at etablere nogle snoede vandløb vil hele kæret kunne fungere som våd- eller engområde i sammenhæng med de tilgrænsende arealer mod nord og vest, vil mindske CO<sub>2</sub> udledning fra lavbundsarealerne, ligesom det vil bidrage til at forbedre vandkvaliteten af det vand, der ender i Vest Stadil Fjord, der også er et Natura 2000 område.

De nuværende dyrkede marker rummer en beskeden biodiversitet, men de udgør dog et rum, der har skabt ro til sårbar natur, der grænser op til markerne. En sommerhusudstyknings kan derfor ikke undgå at skade biodiversiteten. En ubetinget forbedring af biodiversiteten vil kun kunne opnås gennem naturgenopretning, også selv om der laves stiforløb for gående. Gæster vil kunne opleve vegetation og fauna med arter af dyr,

insekter og fugle, der er karakteristiske for en naturtype, som der nationalt er enighed om bør beskyttes og skabes mere af, og som vil være et fint supplement til Naturnationalparken.

### ***Dialog med kommunen***

VHGF ønsker fortsat dialog med kommunen om Græm Kærs fremtid. Det gælder arbejdet med at finde de bedste løsninger til klimasikring af det eksisterende Vester Husby og til naturgenopretning for at sikre den størst mulige fremtidige biodiversitet. Kommunen og VHGF bør have en fælles interesse i, at der også lokalt føres en politik i overensstemmelse med FN's bæredygtighedsmål. Det står ikke i vejen for kommunens ønske om flere sommerhuse. Der er stadig betydelige uudnyttede muligheder for udstykning i såvel Fjand området som i forlængelse af de eksisterende udstykninger øst for Vester Husby.

VHGF vil også gerne præcisere, at det var kommunen, der i foråret 2021 afbrød dialogen i et arbejdsudvalg mellem kommunen, lodsejere, VHGF og den lokale kloakmester om kommunens udstykningsforslag for Græm Kær fremlagt i efteråret 2019. Det skete, inden alle de af kommunen planlagte møder var afholdt, og i stedet valgte kommunen at overlade initiativet til lodsejerne, som har ført til det nu udsendte forslag.

VHGF gik konstruktivt til de af kommunen indkaldte møder, selv om foreningen også måtte gøre opmærksom på, at den var imod udstykning af Græm Kær og enig i den daværende kommuneplans anbefaling af naturgenopretning af området. VHGF havde tillid til, at kommunen med borgmesteren i spidsen mente det, når de sagde, at de blot overvejede en nænsom udstykning i respekt for området. Det er ikke opfyldt med det nu fremsendte forslag.

***Husstørrelse og byggestil.*** VHGF var enig med kommunen i, at sommerhuse på op til 150 kvadratmeter som længe-huse i én etage med valmet tag og uden tilhørende ekstra bygninger eller redskabsskure ville være i overensstemmelse med de nuværende huse i område 1. Det er ikke nænsomt med det nu fremsendte forslag om højere og større huse med tilhørende udhuse på i alt 200 kvadratmeter.

***Placering i terræn.*** Kommunen lovede ved præsentationen at sit udstykningsforslag, at nye sommerhuse skulle placeres lavt og sløret af klitter, i overensstemmelse med den nuværende lokalplan. Det modsatte er tilfældet med det nu fremsendte forslag, der opererer med huse placeret på forhøjninger i terrænet.

***Grundstørrelser.*** Forslaget indeholder ikke de nu for område 1 gældende krav om en minimum-grundstørrelse på 5.000 kvadratmeter og krav til grundenes udformning. I et område netop tænkt som præget af åbenhed og hvor mange grunde er betydeligt større end minimumstørrelsen, er forslaget alt andet end nænsomt.

### ***Respekt for de facto fredning***

Græm Kær ligger i område 1 i Vester Husby. Det er et område, som i 60 år har været planlagt og administreret som et de facto fredet område af landskabelige hensyn. Det var en fredning, der udformedes under en afvejet hensyntagen til ønsket om mere sommerhusturisme, alles adgang til havet og fællesskabets interesser i at bevare et enestående smukt klitlandskab med nogle af landets højeste kystklitter med sårbare udsigter og integreret med et bagvedliggende slette- og kærlandskab samt plantage. Området blev planlagt, så landskabet, der var nabo til et stort sammenhængende sommerhusområde med stramme bygningskrav, henlå åbent med få fritliggende gamle klitgårde og enkelte mindre sommerhuse bygget i egnens byggestil og med stramme krav til placering for at fremhæve områdets bygningsmæssige kulturarv og bevare de landskabelige værdier. Planlægningsarbejdet betalt af de nationale fredningsmyndigheder og udført af den berømmede planlægningsarkitekt, senere planlægningsprofessor Anne Marie Rubin, repræsenterer i sig selv en vigtig kulturarv.

VHGF er enig med de nationale, regionale og kommunale myndigheder, der i mere end 60 år har omtalt området med Græm Kær som del af et bevaringsværdigt landskab. Og også længere tilbage blev det

samme udtrykt, som f.eks. af Kaj Munk. Det var også vurderingen i Holstebro Kommunes Kommuneplaner, lige indtil den sidste vedtaget i 2022.

I respekt herfor og for den kulturarv, området repræsenterer, men samtidig i et forsøg på at få afsluttet en sag, der aldrig burde have været rejst, gav VHGF i den tidligere dialog med kommunen udtryk for, at den kunne se en mulig udstykning af den del af Græm Kær, der ikke tidligere var udpeget som del af det bevaringsværdige landskab. Det tilbud afvistes imidlertid af forvaltningen. VHGF er fortsat åben for en dialog herom.

### ***Uansvarlig udstykning***

Bevaringen af Vester Husbys store landskabelige værdier er resultatet af godt 60 års frednings- og bevaringspolitik, i sig selv udtryk for en kulturhistorisk enestående planlægningsindsats.

Prognoser for klimaforandringer og ekstremvejr bliver stadig justeret i opadgående retning, også for havvandsstigninger. På bare få årtiers sigt er det uansvarligt at udstykke Græm Kær. Lodsejernes udstykningsplan bygger på forældede prognoser. Stigende grundvand presset op fra nord af Nissum Fjord i samspil med stadig voldsommere ekstremvejr vil gøre Græm Kær til et sommerhusområde med 60 øer, hvor der skal bruges store ressourcer på at holde vandet nede og ude.

Ønsker kommunen virkelig, at der her lige ud til fredede klitområder skal ligge kæmpesommerhuse på 60 høje med støjende gæster og livlig biltrafik? Det er ikke VHGF's vision for Græm Kær!

Venlig hilsen

Per Korsgaard

Formand for Vester Husby Grundejerforening (VHGF)

Per Boje

næstformand for VHGF